



Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. IV. Solvitur argumentum ex Liturgiis Græcorum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

38. Ad objectionem respondeo distinguendo A
 Majorem: Quæ significant conversionem vini
 in sanguinem absolute, nego. In sanguinem ut
 effusum pro nobis in remissionem peccatorum, &
 cum aliis circumstantijs & proprietatibus supra
 explicatis, concedo. Solutio patet ex supra di-
 ctis, cum enim Eucharistia non solum habeat
 rationem sacramenti, sed etiam sacrificij, de cu-
 jus ratione est immolatio victimæ, & sanguinis
 effusio, ad essentiam formæ calicis non suffici-
 unt verba quæ significant conversionem vini in
 sanguinem, sed etiam requiruntur alia quæ ejus
 effusionem expriment.

39. Dices, Ergo saltem non sunt necessaria illa
 verba, *pro vobis & pro multis*, in remissionem pecca-
 torum: cum per ly *effunderetur*, satis natura sacrificij
 exprimitur.

Sed nego consequentiam, nisi enim exprima-
 tur finis in quem sanguinis effusio dirigitur, ra-
 tio sacrificij non exprimitur, cum possit sanguis
 effundi simpliciter, & non per modum sacrificij,
 si nimirum in nullius cultum & emolumentum
 effundatur. Ut igitur significetur, quod talis ef-
 fusio futura erat per modum sacrificij, explicari
 debet per respectum ad bonum nostrum, sine
 quo indifferens est, ad hoc ut sit per modum sa-
 crificij, vel per modum puræ effusionis.

40. Ad confirmationem, concessio Antecedente,
 nego consequentiam, & paritatem. Ratio autem
 discriminis assignatur à D. Thoma hic art. 3. ad 2.
 ubi sic ait: *Sanguis seorsum consecratus, expressè
 passionem Christi representat, idè potius in conse-
 cratione sanguinis fit mentio de effectu passionis,
 quàm in consecratione corporis, quod est passionis
 subiectum.*

41. Nec obstat quod corpus Christi sit traditum
 pro nostris peccatis, subindeq; memoriale pas-
 sionis ejus, juxta illud Apostoli 1. ad Corinth. 11.
*Quotiescumque manducabitis panem hunc, mortem
 Domini annuntiabitis.* Nam ut dicitur idem
 S. Doctor in 4. sent. dist. 8. quæst. 2. art. 2. ad 2.
*Cum sacramentum Eucharistia sit memoriale Domini-
 cæ Passionis, in consecratione corporis Christi non re-
 presentatur nisi passionis substantia, sed in consecra-
 tione sanguinis representatur passionis mysterium;
 non enim à corpore Christi sanguis ejus seorsum fuit nisi
 per passionem; & idè conditiones Domini cæ passionis
 exprimentur per verba sequentia magis in consecra-
 tione sanguinis, quàm in consecratione corporis.*

42. Obijciens quartò: Ex Florentino in decreto u-
 nionis, forma hujus sacramenti sunt verba Sal-
 vatoris, quibus Sacerdos in persona Christi lo-
 quens, conficit hoc sacramentum: Sed verba il-
 la, *Qui pro vobis & pro multis effunderetur*, non pro-
 fert Sacerdos in persona Christi formaliter &
 significativè, sed recitativè, tantum; alioquin
 falsa essent, cum Christi sanguis iterum non sit
 effundendus: Ergo hæc saltem verba non sunt
 de essentia formæ calicis.

43. Respondeo negando Minorem, Sacerdos e-
 nim non solum induit personam Christi in pro-
 ferendis verbis formæ enuntiativè supra præ-
 sentem materiam, sed etiam constituendo se,
 per implicitam & generalem intentionem, præ-
 sentem tempore quo Christus hæc verba pri-
 mum protulit; & ita verè & enuntiativè dicit,
Hic est calix sanguinis mei qui pro vobis effunderetur.

44. Dices: Sacerdos per verba formæ calicis con-
 vertere intendit materiam præsentem in præsen-
 tem sanguinem qui nunc est in Christi corpore
 glorioso: At de hoc asserere non potest, etiam

prout induit personam Christi, quod suffi-
 cendū, ut patet: Ego &c.

Respondeo Sacerdotem per verba formæ
 calicis, intendere convertere præsentem materiam
 in præsentem Christi sanguinem, ut retineatur
 ad tempus ultimæ cænæ, pro quo illi conveni-
 effunderetur, cum sit idem numero sanguinis
 qui tunc fuit, & idem à Sacerdote in persona
 Christi, pro eo tempore representetur, pro quo
 erat effundendus. Quod verò Sacerdos consti-
 tuat se præsentem tempore illi quo Christus
 verba primum protulit, & representet eam
 materiam ut præsentem illi tempore quo Chri-
 stus primum hoc sacramentum conficit, constat
 ex verbis illis: *Et accipiens hunc prælarum calicem
 &c.* Quibus Sacerdos calicem quem præsen-
 bus habet, præsentem reddit illi tempore, quo
 primum Christus suum consecravit.

§. IV.

Solvitur argumentum ex Liturgiis Græcarum.

Obijciunt ultimò Adversarij: Græci Missæ
 celebrantes, verè sanguinem Christi cen-
 sciunt, & tamen in consecratione calicis non pro-
 ferunt omnia verba supra dicta, sed aliquan-
 tis omittunt, ut patet ex eorum Liturgiis. Vide
 Durandus & Cajetanus testantur se vidisse
 Græcum, in quo hæc verba non habentur:
Calix, æterni, nec mysterium fidei. Idem autem de
 Liturgiis Maronitarum Cardinalis Deluga-
 ti. sect. 4. num. 6. ubi loquens de Liturgiis Ma-
 ronitarum sic ait: *In aliis verò Liturgiis, sicut
 Joannis Evangelista, Sanctorum Apostolorum, & Is-
 idasi, S. Joannis Patriarchæ, verba sunt: Hoc est
 corpus meum: Hic est sanguis meus: In Liturgia
 S. Marci Evangelista: Corpus meum est: hoc san-
 guis meus est hic. In Liturgia S. Matthæ dicitur:
 Hoc caro mea est: Hoc sanguis meus est. Quæ
 formas ex Missali manuscripto Maronitarum à Mar-
 te Libano Romano misso, dedit mihi peritissimus
 doctor Scialach Abbas S. Gregorii, natione Mo-
 rita. & in Urbe Roma multis annis linguarum peritissimus
 interpres. Hæc ibi prædictus Cardinalis: Ergo
 omnia verba quæ in consecratione calicis pro-
 feruntur à Sacerdotibus Latinæ Ecclesiæ, non
 sunt de essentia formæ.*

Hoc argumentum putant Adversarij esse con-
 vincens & demonstrativum; unde Cajetanus ait
 quod sibi nulla apparet dubitandi ratio prohibens, &
 Suarez, se nihil invenire quod probabiliter repugnet
 possit.

Respondeo tamen primò, hoc argumentum
 habere difficultatem, etiam in sententia Adver-
 sariorum; cum enim plures ex illis existimant,
 omnia verba prædicta ad integritatem formæ
 calicis pertinere, tenentur rationem reddere,
 cur Apostoli, & SS. Patres, qui prædictas Litur-
 gias ediderunt, formam substantialiter in-
 grantem non afferant, sed inane ac inutilem,
 plura verba ad ejus integritatem & substantiam
 requisita prætermittentes.

Respondeo secundò, non majorem esse
 argumenti difficultatem eà quæ de forma sacra-
 menti Confirmationis, & de materia & forma
 sacramenti Ordinis proponi solet. Nam Græci
 in collatione sacramenti Confirmationis hæc
 formam utuntur, *signaculum donationis Spiritus San-
 cti*, quæ est omnino diversa ab eà quæ Ecclesiæ
 Romæ

Romana utitur. Item in Ecclesia Græca Sacerdotes non ordinantur, sicut in Ecclesia Latina, per calicis & patenæ porrectionem, neque per huius formæ prolationem, *Accipe potestatem, &c.* sed per solam manuum impositionem, adjunctis verbis istis: *Divina gratia qua semper infirma curat, & qua defuncti supplet, promoveat N. Venerabilem Diaconum in Presbyterum &c.* Quod Romæ vidisse se testatur Cardinalis Delugo, & dicit fieri sciente & consentiente Summo Pontifice; & tamen Concilium Florentinum sessione ultimâ in decreto Eugenii definit; presbyteratum tradi per calicis cum vino, & patenæ cum pane porrectionem, & per hæc verba, quæ tenent locum formæ, *Accipe potestatem offerendi sacrificium in Ecclesia pro vivis & defunctis.* Sicut ergo Adversarii ut ab hac difficultate se expediant, & salvent quomodo in Ecclesia Græca ritè sacramenta Confirmationis & Ordinis conferantur, non obstante quod Græci utantur materiâ vel formâ speciei diversâ ab ea quam Ecclesia Latina adhibet, respondent Christum formam sacramenti Confirmationis, & materiam ac formam sacramenti Ordinis non determinasse in individuo, nec in specie, sed solum in genere, & eam determinandam quantum ad speciem, suæ Ecclesiæ reliquisse; idèdque illam, iuxta diversam Ecclesiæ Latinæ & Græcæ traditionem, variè designari. Ita similiter dico, Christum formam specificam calicis non determinasse, sed ejus determinationem Ecclesiæ suæ reliquisse; ex quo factum est, quod iuxta diversas traditiones, variè editæ sint liturgiæ, in quibus talis forma diversimodè traditur, & verba quæ in una habentur, mutantur, vel omittuntur in altera. Nam in Liturgia S. Jacobi sic habetur: *Hic est sanguis meus novi Testamenti, qui pro vobis & multis effunditur & datur in remissionem peccatorum.* In Liturgia Sancti Marci: *Hic enim sanguis meus novi Testamenti, qui pro vobis & multis effunditur, & distribuitur in remissionem peccatorum.* In Liturgia S. Basilii: *Hic est sanguis meus novi Testamenti, qui pro vobis & multis effunditur in remissionem peccatorum.* In Liturgia S. Chrysostomi: *Hic est enim sanguis meus novi Testamenti, qui pro vobis & plurimis effunditur in remissionem peccatorum.* In Liturgia Æthiopum, ejus Author creditur esse D. Mattheus: *Hic est calix sanguinis mei, qui pro vobis effunditur, & pro redemptione multorum. Amen.* In Missa Mozarabum: *Hic est calix novum testamentum in meo sanguine, qui pro vobis effunditur.* Circumfertur etiam Liturgia D. Petri, edita à Guillelmo Lindano, Episcopo Gandavensi, in qua solum ponuntur hæc verba pro forma calicis: *Hic est sanguis meus: verum hæc Liturgia non habet auctoritatem, sed censetur apocrypha.* Licet ergo forma calicis, juxta varium diversarum Ecclesiarum ritum, specie diversâ sit, & verbis diversis expressa, quia tamen non est determinata à Christo quantum ad speciem, sed relicta determinationi Ecclesiæ; sicut Delugo & alii Recentiores censent de forma Confirmationis, & de materia ac forma Ordinis, idèd in diversis illis Ecclesiis ritè & validè sanguis Christi conficitur, & Romana Ecclesiæ rectè & prudenter diversos illos ritus approbat, vel tolerat. Et mirum est quod Author ille contradicere audeat Suarii dicenti opinionem nostram esse valde probabilem, & magnæ auctoritatis; cum ille tractans prædictam difficultatem de forma Confirmationis, & de materia ac forma sacramenti Ordinis, solutionem traditam, probabilissimam censet & ei tandem acquiescat.

Ex dictis confutata manet sententia Petri Corneio, & Philippi à S. Trinitate: Tum quia D. Thomas locis supra citatis absolute docet, omnia verba quæ in consecratione calicis proferuntur, esse de substantia, seu de essentia formæ; Tum etiam, quia si particula ista, *eterni mysterium fidei*, ab essentiali forma calicis excludenda sunt, eò quod in aliquibus liturgiis non habeantur; aliæ pariter excipiendæ erunt, cum in Liturgia Æthiopum, ejus Author, ut diximus, creditur D. Mattheus, hæc verba, *novi Testamenti*, non reperiuntur, nec in Missa Mozarabum, ista: *In remissionem peccatorum.*

ARTICULUS III.

Utrum Christus in Consecratione sui corporis & sanguinis, aliquibus verbis usus fuerit?

Negant Innocentius III. lib. 4. de mysteriis Missæ cap. 17. Mayo in 4. dist. 8. quæst. unica art. 5. Catharinus opusc. de verbis consecrationis, & alii, existimantes Christum in consecratione sui corporis & sanguinis usum fuisse potestate excellentiæ, & consecrasse sine ulla verbis, quamvis instruerit verba à Sacerdotibus pro consecratione proferenda. Pro hac sententia Salmeron tomo 9. Tract. 13. plura adducit testimonia & argumenta, ut ejus probabilitatem suadeat, licet tamen in fine ab ea recedat, cum D. Thoma, & aliis Scholasticis, cum quibus

Dico breviter, Christus in consecratione sui corporis & sanguinis aliquibus verbis usus est, iidem scilicet quibus à Sacerdotibus hoc sacramentum conficitur.

Probatur primò ex SS. Patribus id passim asserentibus: Tertullianus enim lib. 4. contra Marcionem ante finem, sic ait: *Acceptum panem, & distributum Discipulis; corpus suum illud fecit. Hoc est corpus meum, dicendo. Quo quid expressius? Cyprianus de cena Domini: Summus Sacerdos panem profert & vinum: Hoc est, inquit, corpus meum.* Ambrosius relatus de consecrat. dist. 2. cap. Panis: *Cum panem accipiens diceret. Hoc est corpus meum, planè monstratur verbum illud operatorium fuisse. Id est conversivum panis in corpus.* Chrysostomus homil. 60. ad populum Antiochenum, post medium: *Qui namque dixit. Hoc est corpus meum, & verbo factum confirmavit. Ubi loquitur de consecratione à Christo in cenâ facta, quam ait verbo confirmasse.* Demum Damascenus lib. 4. fidei cap. 14. docet quod sicut Deus dicendo fiat lux, fecit lucem, ita & Christus, dicendo *Hoc est corpus meum, & hic est sanguis meus*, hoc sacramentum perfecit. Quod etiam insinuat Apostolus I. ad Corinth. 10. dicens: *Accepti Iesus panem & fregit ac dixit. Hoc est corpus meum.*

Probatur secundo: Sacerdos consecrat ut minister Christi, & ut vices ipsius gerens, ut docet Florentinum in decreto unionis: Ergo ut major esset conformitas & unitas inter Authorem & ministrum, decuit ut Christus eodem modo, iidemque verbis consecraret quibus Sacerdotes hoc sacramentum conficiunt: præsertim cum Eucharistia non solum habeat rationem sacramenti, sed etiam sacrificii, quod in

M. 1. tota